

วิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ราชอิริราช ตอน สมิงพระรามอาสา

1. ความเป็นมา

วรรณคดีเรื่อง ราชอิริราช ตอนสมิงพระรามอาสา เป็นการทำสงครามระหว่างพมกากับมอญ เดิมต้นฉบับเป็นภาษามอญ แต่เนื่องจากเนื้อเรื่องมีความสนุกสนานสนใจ ให้ข้อคิดมากมายจึงได้มีนักปราชญ์ชาวไทยแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย ตั้งแต่ก่อนเสียกรุงเสียอยุธยาครั้งสุดท้าย ภายหลังสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกขึ้นครองราชย์เป็นรัชกาลที่ 1 ทรงมีพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แปลและเรียบเรียงให้เรียบร้อยเสร็จสมบูรณ์อีกครั้ง

2. ผู้เรียบเรียง

เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

3. ประวัติและผลงาน

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เกิดในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เคยรับราชการเป็นหลวงสรวิชิต แล้วไปเป็นนายด่านเมืองอุทัยธานี ในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 1 ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นพระยาพิพัฒน์โกษาและเป็นเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผลงานที่สำคัญของท่านได้แก่ ราชอิริราชสามก๊ก ร่ายยาวมหัศจรรย์สงคราม (กัณฑ์กุมาร และกัณฑ์มัทรี) บทมโหรีเรื่องกาเกี ลิลิตเพชรมงกุฎ และอิเหนาคำฉันท์ ท่านถึงแก่อสัญกรรมเมื่อปี พ.ศ. 2348

4. ลักษณะคำประพันธ์

เป็นวรรณคดีร้อยแก้วแนวนิทานอิงประวัติศาสตร์

5. จุดประสงค์ในการแต่ง

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช หรือรัชกาลที่ ๑ มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง (หน) พระยาอินทรรักษ์ราช พระภริกรมยรัศมี และพระศรีภริษา เป็นผู้ชำระและเรียบเรียง เพื่อเป็นหนังสือสำหรับบำรุงสติปัญญา ของพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการบริพาร

6. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. คนดีมีความสามารถแม้อยู่ในเมืองศัตรูก็ยังมีคนเชื่อถือได้เสมอ
2. ผู้เป็นกษัตริย์ย่อถือความสัตย์เป็นสิ่งประเสริฐที่สุด
3. ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย เช่น กามะณี
4. ผู้ที่ทำงานโดยอาศัยปฏิภาณไหวพริบและความสามารถเฉพาะตนจะประสบความสำเร็จในชีวิตได้
5. บ้านเมืองที่ประกอบไปด้วยกษัตริย์ ที่อยู่ในความสัตย์ เสนาอำมาตย์มีความสามัคคี เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา และทหารที่มีความสามารถในการรบจัดเป็นบ้านเมืองที่แข็งแกร่ง เป็นที่เกรงขามของประเทศทั่วไป และสามารถดำรงเอกราชไว้ตราบนานเท่านาน

แผนภูมิแผนภาพโครงเรื่อง

เรื่อง : ราชาธิราช ตอน สมิงพระรามอาสา
ตัวละครสำคัญ : พระเจ้ากรุงต้าฉิง พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง กามะนี สมิงพระราม
ตัวละครประกอบ : โจเปี้ยว หลิงหม้าย โหระ ผู้คุมสมิงพระราม นายทัพ นายกอง เสนาบดี
สถานที่ : กรุงจีน กรุงบูรพะอั้งวะ
เวลา : กลางวัน

ปัญหาของเรื่อง

1. พระเจ้ากรุงจีนมีทหารเอกคือกามะนี มีฝีมือในการใช้ทวนมาก จึงอยากให้กามะนีได้ ประลองฝีมือทหารของพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง กษัตริย์พม่า
2. สมิงพระรามเป็นทหารของพระเจ้าราชาธิราช เจ้าเมืองหงสาวดี รับอาสาออกต่อสู้กับกามะนีเพื่อตัดไฟแต่ต้นลม คือ ป้องกันพม่าไว้ก่อน เพราะถ้าพม่าแพ้จีน จีนต้องรุกรานมาถึงหงสาว

สรุปสั้น ๆ : เนื้อเรื่องก่อนจะมาถึงตอนสมิงพระรามอาสา

เป็นเรื่องของการทำศึกสงครามระหว่างพม่าและมอญ โดยกษัตริย์ฝ่ายมอญคือพระเจ้าราชาธิราช แห่งกรุงหงสาวดี และกษัตริย์ฝ่ายพม่า คือ พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง หรือพระเจ้ามณฑลเกียรติทองแห่งกรุงอั้งวะ และมีสมิงพระรามเป็นทหารเอกของฝ่ายมอญ ที่มีความสามารถเก่งกล้ามาก เคยขี่ช้างบุกไปถึงหน้าค่ายของพม่า และสังหารทหารพม่าไปมากมายหลายคน เพราะต้องการช่วยสมิงนครินทร์ ทหารเอกอีกคนของพระเจ้าราชาธิราช จนเป็นที่รำลือถึงความสามารถ แต่ต่อมา สมิงพระรามพลาดทำขี่ช้างตกหล่ม จึงถูกจับตัวไปขังที่กรุงอั้งวะ